

перекладачів і. на основі цього, розробити освітню модель, яка б забезпечила конкурентоспроможність українських філологів-перекладачів на світовому ринку праці. Поєднання вітчизняного та європейського досвіду професійної підготовки є перспективним напрямом удосконалення підготовки майбутніх перекладачів в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петрова, Т., & Барбанюк, О. (2022). Сучасні методики підготовки майбутніх філологів-перекладачів: досвід ЗВО. *Current Issues of Linguistics and Translation Studies*, 23, 28-33. <https://doi.org/10.31891/2415-7929-2022-23-6>
2. Хмелівська, С. І., Холод, І. В., Лемиш, І. М. Інноваційні технології навчання майбутніх перекладачів. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 4 (22). С. 305-316. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-4\(22\)-](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-4(22)-), 2023.

Головацька Юлія

*доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна*

Конкульовський Володимир

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна*

ПОСТРЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ЯК СКЛADOVA ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Сучасний розвиток перекладацької галузі відбувається в умовах активного впровадження технологій штучного інтелекту та систем машинного перекладу. Це зумовлює трансформацію професійної діяльності перекладача та перегляд підходів до його підготовки. Однією з ключових компетентностей сучасного фахівця стає здатність здійснювати постредагування машинного перекладу.

Постредагування визначають як процес виправлення тексту, створеного системою машинного перекладу, з метою досягнення необхідного рівня якості. Залежно від вимог замовника виокремлюють легке та повне постредагування. Легке постредагування передбачає внесення мінімальних змін для забезпечення зрозумілості тексту, тоді як повне орієнтоване на створення тексту, що відповідає високим стандартам професійного перекладу.

Включення постредагування до змісту підготовки майбутніх перекладачів є обґрунтованим з огляду на потреби сучасного ринку праці. Роботодавці дедалі частіше очікують від випускників уміння працювати із системами машинного перекладу, аналізувати їхні результати та оперативно усувати помилки різного характеру.

У процесі навчання доцільно ознайомлювати студентів із типовими помилками машинного перекладу: неточною передачею значень, порушенням граматичних норм, калькуванням синтаксичних конструкцій, невдалим перекладом термінології та ігноруванням культурного контексту. Практичні завдання можуть передбачати аналіз перекладів різних жанрів, обговорення перекладацьких рішень і порівняння результатів роботи різних систем.

Важливим аспектом є формування критичного ставлення до цифрових інструментів. Майбутні перекладачі повинні усвідомлювати переваги й обмеження машинного перекладу, дотримуватися принципів академічної доброчесності та нести відповідальність за кінцевий результат своєї роботи [3].

Особливої актуальності набуває проблема формування в майбутніх перекладачів навичок оцінювання якості машинного перекладу. Сучасні системи штучного інтелекту здатні генерувати тексти, що на перший погляд виглядають граматично правильними та стилістично прийнятними. Однак навіть якісний машинний переклад може містити приховані семантичні неточності, спотворення змісту або помилки в передачі прагматичних і культурних особливостей оригіналу. Саме тому перекладач повинен володіти розвиненим критичним мисленням і здатністю здійснювати комплексний аналіз результатів роботи автоматизованих систем.

У сучасній методиці навчання перекладу постредагування дедалі частіше розглядають не лише як технічну навичку, а як окремий вид професійної діяльності, що поєднує лінгвістичні, комунікативні та цифрові компетентності. Робота з машинним перекладом вимагає від фахівця знань у галузі функціональної стилістики, термінознавства, міжкультурної комунікації та інформаційних технологій. Відповідно, навчальні програми мають забезпечувати міждисциплінарний підхід до підготовки перекладачів, інтегруючи традиційні перекладацькі дисципліни із сучасними цифровими інструментами.

Ефективним засобом формування навичок постредагування є використання проєктно орієнтованого навчання. Студенти можуть працювати з реальними текстами різних тематичних напрямів – технічними, економічними, юридичними, медичними або художніми. Виконання комплексних перекладацьких проєктів дає можливість не лише виявляти та виправляти помилки машинного перекладу, а й розвивати навички командної роботи, управління перекладацькими ресурсами та дотримання професійних стандартів якості. Такі завдання максимально наближені до реальних умов

діяльності перекладача і сприяють формуванню готовності до роботи в сучасному цифровому середовищі.

Важливо також навчати студентів користуватися спеціалізованими інструментами, які широко застосовуються в перекладацькій практиці. Йдеться про системи автоматизованого перекладу (CAT-tools), бази термінології, пам'ять перекладів, засоби контролю якості тексту та сервіси машинного перекладу на основі нейронних мереж. Поєднання цих технологій із навичками постредагування дозволяє значно підвищити продуктивність праці перекладача та забезпечити належний рівень якості кінцевого продукту [4].

Окремої уваги потребує питання етичних аспектів використання штучного інтелекту в перекладацькій діяльності. Майбутні фахівці повинні розуміти ризики, пов'язані з конфіденційністю даних, авторським правом та відповідальністю за зміст перекладеного тексту. Навчання постредагуванню має супроводжуватися формуванням професійної етики, що передбачає усвідомлене та відповідальне використання цифрових технологій у перекладацькій практиці.

З огляду на стрімкий розвиток технологій машинного перекладу можна стверджувати, що роль перекладача не зменшується, а трансформується. Сучасний фахівець дедалі частіше виступає не лише як безпосередній перекладач тексту, а й як редактор, експерт з міжмовної комунікації та координатор процесу взаємодії між людиною і технологією. У цьому контексті формування навичок постредагування стає необхідною умовою якісної професійної підготовки майбутніх перекладачів і важливим чинником їхньої успішної адаптації до вимог глобалізованого ринку перекладацьких послуг.

Таким чином, постредагування перекладу слід розглядати як важливу складову професійної підготовки перекладачів. Інтеграція відповідних методик у навчальний процес сприятиме розвитку професійних і цифрових компетентностей, підвищенню конкурентоспроможності випускників та їхній готовності до діяльності в умовах технологічних змін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bowker L., Buitrago Ciro J. Machine Translation and Global Research: Towards Improved Machine Translation Literacy in the Scholarly Community. Bingley: Emerald Publishing Limited, 2019. 180 p.
2. Doherty S. The Impact of Translation Technologies on the Process and Product of Translation. International Journal of Communication. 2016. Vol. 10. P. 947–969.
3. O'Brien S. Machine Translation and Post-Editing. In: Routledge Encyclopedia of Translation Technology. London: Routledge, 2023. P. 321–329.
4. Kenny D. Machine Translation for Everyone: Empowering Users in the Age of Artificial Intelligence. Berlin: Language Science Press, 2022. 238 p.